

Pan
Bohdan Paszkowski
Zastępca Przewodniczącego
Komisji Ustawodawczej

Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Pośle!

Odpowiadając na pismo z dnia 4 marca 2009 r., znak: BPS/KU-034/167/09, przekazuję opinie w przedmiocie rozwiązań przyjętych w projekcie ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Projektowana zmiana polegająca na nadaniu nowego brzmienia art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa jest propozycją realizacji rozwiązania przyjętego przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 24 czerwca 2008 r. Zaproponowane brzmienie przepisu art. 41 ust. 1 będzie jednak budziło w praktyce wiele wątpliwości, czego doświadczają zarówno płatnicy składek jak i Zakład Ubezpieczeń Społecznych przy realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Właściwa realizacja tego przepisu wymaga ustalenia czy pracownik zachowuje prawo do premii lub nagrody za okresy pobierania zasiłków. Z uzasadnienia do wyroku Trybunału Konstytucyjnego wynika, że w tym celu niezbędna jest analiza nie tylko przepisów płacowych ale także praktyki płatników składek: czy dany składnik w praktyce – niezależnie od deklaracji pracodawcy – jest wypłacany za okresy pobierania zasiłków czy też nie jest wypłacany.

Postanowienia przepisów płacowych w części dotyczącej zasad przyznawania i wypłaty składników uznaniowych (premi, nagród) są bardzo ogólne. Często płatnicy składek mimo braku odpowiednich zapisów o zachowywaniu prawa do danego składnika wynagrodzenia za okresy pobierania zasiłków twierdzą, że nie pomniejszają premii czy nagród za te okresy. Dążą oni do nie wliczania składników uznaniowych do podstawy wymiaru zasiłków. Uwzględnienie tych składników wynagrodzenia w podstawie wymiaru zasiłku skutkuje bowiem także ich uwzględnieniem w podstawie wymiaru wynagrodzenia za okres choroby, które jest finansowane ze środków pracodawcy.

Przed decyzją o wliczeniu premii lub nagrody do podstawy wymiaru zasiłku lub jej wyłączeniu z tej podstawy niezbędna jest szczegółowa analiza zapisów regulaminu wynagradzania, układów zbiorowych pracy i innych przepisów regulujących zasady przyznawania i wypłacania poszczególnych składników wynagrodzenia, a dodatkowo także zasad wypłaty stosowanych przez pracodawców w praktyce. Jest to pracochłonne, a decyzja ma wiele elementów uznaniowości.

W przypadku, gdy wypłata zasiłku dokonywana jest przez oddział ZUS, nie jest możliwe obliczenie podstawy wymiaru zasiłku jedynie na podstawie przedłożonego przez pracodawcę zaświadczenia płatnika składek na druku ZUS Z-3. Musi być to poprzedzone liczną korespondencją, analizą przepisów płacowych oraz stosowanej praktyki. Wskutek tak pracochłonnej i skomplikowanej procedury tylko w nielicznych przypadkach zostaje ustalone, że pracodawca wypłaca swoim pracownikom składnik wynagrodzenia nie tylko za okresy pracy, ale także za okresy pobierania zasiłków. Zatem w świetle wynikającej z wyroku Trybunału Konstytucyjnego interpretacji przepisu art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r., najczęściej podstawę wymiaru świadczeń w razie choroby i macierzyństwa stanowią wszystkie składniki wynagrodzenia, od których jest odprowadzana składka na ubezpieczenie chorobowe, bez żadnych wyłączeń.

Procedury związane z realizacją zaproponowanego przepisu, tak jak jest to przy realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego, będą bardzo pracochłonne a przez to kosztowne, co należy uwzględnić rozważając zmianę przepisu.

Doświadczenie z realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego skłoniło nas do wystąpienia do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej z propozycją rozwiązania bardziej przejrzystego i łatwiejszego w obsłudze zarówno dla pracodawców jak i dla ZUS. Zaproponowaliśmy, aby w podstawie wymiaru zasiłków uwzględniane było wynagrodzenie pracownika tj. jego przychód stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe, po pomniejszeniu o kwotę opłaconych składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe. Uprościłoby to znacznie ustalanie podstawy wymiaru zasiłków oraz pozwoliłoby w przyszłości na zrezygnowanie z konieczności przedkładania zaświadczenia płatnika składek na druku ZUS Z-3, analizy przepisów płacowych i wykorzystywanie informacji przekazywanych przez pracodawców w imiennych raportach miesięcznych ZUS RCA. Uproszczenie to wpłynęłoby na obniżenie kosztów wypłaty świadczeń zarówno przez płatników składek jak i przez ZUS. Oczywiście przyjęcie takiego rozwiązania wymagałoby rozstrzygnięcia wielu innych zagadnień, np. sposobu uzupełniania wynagrodzenia za okresy usprawiedliwionej nieobecności w pracy, zasad ustalania podstawy wymiaru zasiłku w razie zachorowania w pierwszym miesiącu ubezpieczenia i.t.d. Zmiana ta powinna być wprowadzona po odpowiednio długim *vacatio legis*, w celu dostosowania przepisów płacowych u płatników składek, jak i przepisów rozporządzeń regulujących zasady wynagradzania określonych grup pracowników, a także dostosowania narzędzi informatycznych obsługujących wypłatę zasiłków u płatników składek i w ZUS.

Z poważaniem

z up. Prezesa Zakładu
CZŁONEK ZARZĄDU

Małgorzata Szczęsna